

[Bertel Dahlgaard.]

diske lande. En spire er lagt til en stor og rig udvikling af fællesskabet i Norden, hvis de nordiske folk selv vil det.

Det nordiske Råd skal først og fremmest være det forum, hvor de nordiske folk taler ud med hinanden, prøver mulighederne for ny udbygning af samarbejdet, konstaterer de øjeblikkelige grænser for det, fjerner misforståelser, men først og sidst forbereder fremtiden, opdrager vore folk til at tænke i nordiske baner, så samarbejdets praktiske resultater kan gro frem gennem en organisk vækst.

Alle, for hvem den nordiske tanke har været en rigdom og en inspiration, vil føle en dyb glæde den dag, Det nordiske Råd træder sammen i København. Men året 1953 vil jo også komme til at indtage en betydningsfuld plads i vor indre forfatningshistorie. Folketinget bør fra denne samlings begyndelse føle sig ikke blot som den afgørende del af lovgivningsmagten, men som en grundlovgivende forsamling, og det pålægger hver af os særlige forpligtelser, så opgaven kan blive løst på en måde, der kan stå for historiens dom. Grundlovens revision er nu ikke blot noget ønskeligt for en stor del af befolkningen, men en grundlovsændring er simpelthen blevet en nødvendighed. Grønlands overgang fra kolonistadiet til en ligeberettiget del af riget med repræsentation for det grønlandske folk her på rigsdagen er en national interesse, som imidlertid kun kan varetages ved en ændring af grundloven. Tronfølgeovens ændring vil af de ni tiendedele af befolkningen føles som ønskelig. Opretholdelsen af den nuværende valgrets alder på 35 år for en del af den lovgivende forsamling føles af næsten alle som så uanstændig; at Danmark ikke kan være det bekendt. Indførelsen af en parlamentarisk kontrol med administrationen føles utvivlsomt af en overvældende del af befolkningen som et ønskeligt led i vort retssystem og vort demokrati. En række andre ændringer af grundloven, som der er enighed om i forfatningskommissionen, vil af hele befolkningen findes selvfølgelig.

Kun eet spørgsmål synes at vække større principiel diskussion: spørgsmålet et- eller tokammersystem. Ikke således, at nogen ønsker det nuværende landstings bevarelse. Dets tid er forbi. Landstingets besøgstid lå i den første halvdel af 30'erne. Havde det venstre-konservative flertal da forstået sin tid og erklæret sig villig til altid i en sag at bøje sig for en ny vælger-tilkendegivelse, da havde landstinget måske haft mulighed for et længere liv; men man valgte at køre løbet til den bitre ende med tabet af flertallet i 1935.

Siden 1935, altså i 17 år, har vi da faktisk haft et etkammersystem. Det nuværende landsting er ikke mere forfatningsmæssigt set en garanti for noget som helst. Det, der nu står tilbage, er at udforme et etkammersystem således, at det indeholder de fornødne garantier mod magtmisbrug af øjeblikkelige magthavere. Sådanne garantier findes kun eet sted: hos folket.

Den stærkeste garanti for, at en regering — den være nok så stærk — ikke vover sig ud over det rimeliges grænser, ikke misbruger sin magt — den stærkeste garanti herfor findes i, at et mindretal i rigsdagen kan kræve en lov forelagt folket til endelig afgørelse, forinden den får endelig gyldighed.

Jeg nærer ikke mindste tvivl om, at forståelsen heraf vil trænge igennem, men hertil kommer endnu en afgørende ting, som gør, at rigsdagen roligt kan gøre sit grundlovsarbejde færdigt og sende det ud til bekræftelse i befolkningen.

Denne afgørende ting er, som vi har set, at der ikke fra de kredse, der har rejst kritikken mod grundlovsarbejdet, er fremsat nogen anden konstruktiv forfatningstanke. Man har talt om et landsting valgt af de kommunale råd på et tidspunkt, da udviklingen naturligt har ført med sig, at folketinget i forvejen til enhver tid ejer et stort tal af dygtige kommunalmænd spredt over alle partier.

Man har talt om et nyt landsting valgt på en sådan måde, at det blev en beværer af kontinuiteten i lovgivningsmagtens virksomhed, som man siger. Ingen har kunnet forklare, hvad der egentlig menes dermed,